

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અભિમની અને અન્ય

વિ.

સ્ટેટ ઓફ કેરળ

નવેમ્બર ૧૮, ૧૯૯૭

[જી.ટી. નાણાવટી અને એમ. જગન્નાથ રાવ, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦-કલમો ૩૦૦ અને ૧૨૦ બી (૧)-ખૂન-સાંયોગિક પુરાવા-આરોપીઓએ 'એમ' અને તેના બાળકોના ખૂન માટે ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હોવાનું સાબિત કરવા માટે પૂરતા પુરાવા-આરોપીઓએ ઝેર આપ્યું અને 'એમ' અને તેના બે બાળકોનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું-ઘટના સમયે ગુજરનારના ઘર પાસે આરોપીઓની હિલચાલ અંગેના પુરાવા, ગુજરનારના ઘરમાંથી જપ્ત કરાયેલા ગ્લાસમાંથી એક આરોપીના ફિંગર પ્રિન્ટ મળી આવવા, એક આરોપીની કબૂલાત અને અન્ય સંજોગો આરોપીઓનો ગુનો વાજબી શંકાની પેલે પાર સાબિત કરે છે-કોર્ટે હેરવેલ કે, હાઈકોર્ટ દ્વારા આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવાનો નિર્ણય વ્યાજબી છે.

ખૂન-પુરાવાનું મૂલ્યાંકન-પોટેશિયમ સાયનાઈડ આપીને મૃત્યુ નીપજાવવું-જેની પાસેથી આરોપીએ ઝેર મેળવ્યું હતું તે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી, સોની(Goldsmith)નો પુરાવો એ આધાર પર ફગાવી દેવામાં આવ્યો કે તેની

પાસે પોટેશિયમ સાયનાઈડ રાખવાનું લાઈસન્સ ન હતું અને તેણે પોટેશિયમ સાયનાઈડ આરોપી કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપ્યાની હકીકત જાહેર કરી ન હતી-કોર્ટે ઠેરવેલ કે, આ યોગ્ય નથી.

ધ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩-કલમ ૧૬૪-મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ કબૂલાત-વિશ્વસનીયતા અને સ્વૈચ્છિકતા-ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કેસ ડાયરીમાંના રેકૉર્ડ સાથે સરખામણી ગેરકાયદેસર છે-મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા આરોપીને પોલીસથી દૂર રાખવાનો નિર્દેશ એનો અર્થ એ નથી કે કબૂલાત અનૈચ્છિક રીતે કરવામાં આવી હતી-માત્ર એટલા માટે કે આરોપીને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કર્યા પછી તરત જ કબૂલાત નોંધવાનું શરૂ કર્યું તેનો અર્થ એ નથી કે કબૂલાત સ્વૈચ્છિક ન હતી-માત્ર એટલા માટે કે આરોપીએ સીઆરપીસીની કલમ ૩૧૩ હેઠળ તેની તપાસ દરમિયાન આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેણે પોલીસના દબાણ અને બળજબરીથી કબૂલાત કરી હતી તેનો અર્થ એ નથી કે કબૂલાત સ્વૈચ્છિક ન હતી-ટ્રાયલ કોર્ટ કબૂલાતની લંબાઈને શંકાસ્પદ સંજોગ ગણવામાં વાજબી નથી-આરોપીને સ્પષ્ટ ચેતવણી આપવામાં આવી હતી કે તેની કબૂલાતનો ઉપયોગ તેની સામે થવાની સંભાવના છે-જો તે કબૂલાત કરે તો તેને તાજના સાક્ષી (approver) બનાવવાનું વચન આપવામાં આવ્યું હતું કે કેમ તે આરોપીને પૂછવામાં નિષ્ફળતાનો અર્થ એ નથી કે કબૂલાત સ્વૈચ્છિક ન હતી-કોર્ટે ઠેરવેલ કે, હાઈકોર્ટ આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત પર આધાર રાખવામાં વાજબી હતી.

કલમ ૨૯૩(૪)-ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા સહી કરેલો રિપોર્ટ-કોર્ટે ઠેરવેલ કે, 'ડિરેક્ટર' શબ્દમાં 'જોઈન્ટ ડિરેક્ટર' નો સમાવેશ થાય છે અને તેથી રિપોર્ટ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય છે.

ધ એવિડન્સ એક્ટ, ૧૮૭૨-કલમો ૧૦ અને ૨૪-ગુનાહિત કાવતરું-એક આરોપી દ્વારા કબૂલાત-અન્ય આરોપીઓએ ખૂન કરવામાં એકસાથે કાવતરું ઘડ્યું હોવાનું માનવા માટે વાજબી કારણ-આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતનો ઉપયોગ અન્ય આરોપીઓ સામે પણ થઈ શકે છે.

કલમ ૧૭-પુરાવો-ગ્રાહ્યતા-આરોપીને થયેલી ઈજાઓની તબીબી તપાસ- ઈજાઓ થવા પાછળના કારણ અંગે આરોપી દ્વારા ડૉક્ટરને આપવામાં આવેલ નિવેદન-કોર્ટે ઠેરવેલ કે, આરોપીનું નિવેદન સ્વીકૃતિ (admission) સમાન છે અને તેથી, પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય છે.

કલમ ૪૫-તબીબી પુરાવા-આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓ અંગે ડૉક્ટર દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર એ આધાર પર ફગાવી દેવામાં આવ્યું કે તે કાગળના સાદા ટુકડા પર હતા અને પ્રિન્ટેડ ફોર્મ પર ન હતા-કોર્ટે ઠેરવેલ કે, જ્યારે એ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે તે જિલ્લાની સરકારી હોસ્પિટલોમાં પ્રિન્ટેડ ફોર્મની અછત હતી ત્યારે આ યોગ્ય નથી.

કલમ ૪૫-ફિંગર પ્રિન્ટ અંગેના પુરાવા-ગ્લાસ પરના ફિંગર પ્રિન્ટના અગાઉના ફોટોગ્રાફ્સની છાપ નિષ્ણાતને કોઈ નિશ્ચિત તારણ પર આવવા સક્ષમ કરવા માટે પૂરતી સ્પષ્ટ ન હતી-ફોટોગ્રાફ દ્વારા લેવામાં આવેલી બીજી છાપ-કોર્ટે ઠેરવેલ કે, ફોટોગ્રાફની કોઈ અસરકારક ઉલટતપાસની ગેરહાજરીમાં તેનો પુરાવો કે તે બીજા પ્રસંગે વધુ સારા ફોટોગ્રાફ્સ લઈ શક્યો હતો તેને કોર્ટ દ્વારા ફગાવી શકાય નહીં.

ચાર આરોપીઓ, એ-૧, એ-૨, એ-૩ અને એ-૪ એ 'ટી' અને 'એમ' પ્રત્યે એ-૧ ની દુશ્મનાવટને કારણે 'ટી' અને તેના પરિવારના ખૂન માટે ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું. આરોપીઓએ 'એમ' અને તેના બે બાળકોને ઝેર આપ્યું જેના પરિણામે તેમનું મૃત્યુ થયું. ત્યારબાદ આરોપીઓ સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને ગુના માટે ન્યાયિક કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓ ન હોવાથી, ફરિયાદપક્ષે સાંયોગિક પુરાવા પર આધાર રાખ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓની કબૂલાત અને એ-૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતના ફરિયાદપક્ષના પુરાવાને અમાન્ય માનીને આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા. અપીલમાં, હાઈકોર્ટે પુરાવાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરતાં ઠેરવ્યું કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા મોટાભાગના સંજોગો વાજબી

શંકાની પેલે પાર સાબિત થયા હતા. તેઓએ એક સંપૂર્ણ શૃંખલા બનાવી હતી અને આરોપીઓ દ્વારા કોઈ માન્ય ખુલાસાની ગેરહાજરીમાં, સંજોગો એવા નિષ્કર્ષ પર દોરી જવા માટે પૂરતા હતા કે ચારેય આરોપીઓએ 'એમ' અને તેના બાળકોના ખૂન માટે ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હતું અને તેમનું ખૂન કર્યું હતું. આમ હાઈકોર્ટે આરોપીઓને નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ રદ કર્યો અને તેમને આજીવન કેદની સજા ફટકારી. આથી આ અપીલ છે. અપીલ કાઢી નાખતાં, આ કોર્ટે ઠેરવેલ કે:

૧. ઘટના સમયે ગુજરનારના ઘર પાસે આરોપીઓની હિલચાલ અંગેના સાંયોગિક પુરાવા, ગુજરનારના ઘરમાંથી જન્મ કરાવેલા ગ્લાસમાંથી એક આરોપીના ફિંગર પ્રિન્ટ મળી આવવા, એક આરોપીની કબૂલાત અને અન્ય સંજોગો આરોપીઓનો ગુનો વાજબી શંકાની પેલે પાર સાબિત કરે છે; તેથી, હાઈકોર્ટે દ્વારા આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવાનો નિર્ણય કાયમ રાખવામાં આવે છે. [૨૦૧-બી-સી]

૨. ટ્રાયલ કોર્ટે મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષની કબૂલાતને શંકાની નજરે જોઈ જ્યારે સમગ્ર કાર્યવાહી દર્શાવે છે કે સહ-આરોપીની કબૂલાત સ્વૈચ્છિક રીતે કરવામાં આવી હતી અને તે વિશ્વસનીય હતી. તેથી, હાઈકોર્ટે સહ-આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત પર આધાર રાખવામાં વાજબી હતી. [૧૯૯-ડી-ઈ]

૩. ધ એપિડન્સ એક્ટની કલમ ૧૦ જોગવાઈ કરે છે કે જ્યારે એવું માનવા માટે વાજબી કારણ હોય કે બે અથવા વધુ વ્યક્તિઓએ કોઈ ગુનો કરવા માટે એકસાથે કાવતરું ઘડ્યું છે, ત્યારે આવી કોઈ એક વ્યક્તિ દ્વારા તેમના સામાન્ય ઈરાદાના સંદર્ભમાં કહેવામાં આવેલી, કરવામાં આવેલી અથવા લખાયેલી કોઈપણ બાબત, જ્યારે તેમનામાંથી કોઈ એક દ્વારા આવો ઈરાદો પ્રથમ વખત ધારણ કરવામાં આવ્યો હોય તે સમય પછી, તે કાવતરું ઘડનાર તરીકે મનાતી દરેક વ્યક્તિ સામે સંબંધિત હકીકત છે તેમજ કાવતરાના અસ્તિત્વને સાબિત કરવાના હેતુ માટે છે તેમજ તે બતાવવાના હેતુ માટે છે કે આવી કોઈ વ્યક્તિ તેનો

પક્ષકાર હતી. આમ, હાઇકોર્ટ એ ઠેરવવામાં સાચી હતી કે એ-૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતનો ઉપયોગ અન્ય આરોપીઓ સામે પણ થઈ શકે છે. [૨૦૦-૯-૭; ૨૦૦-ડી]

૪. ટ્રાયલ કોર્ટ એ ઠેરવવામાં ભૂલ કરી હતી કે પેરાટાફ અને એકાલેક્સ (Parataph and eccalex) ના મિશ્રણના સંદર્ભમાં ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી દ્વારા આપવામાં આવેલો રિપોર્ટ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય ન હતો કારણ કે તેના પર જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા સહી કરવામાં આવી હતી અને ડિરેક્ટર દ્વારા નહીં. સીઆરપીસીની કલમ ૨૯૩(૪) ના સાચા અર્થઘટન પર એ ઠેરવવું પડશે કે 'ડિરેક્ટર' શબ્દમાં જોઈન્ટ ડિરેક્ટરનો સમાવેશ થાય છે. જોઈન્ટ ડિરેક્ટર એ ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર કરતાં ઉચ્ચ અધિકારી છે અને તેથી, એવું ઠેરવવું ગેરવાજબી ગણાશે કે જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા સહી કરેલો રિપોર્ટ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય નથી જોકે ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા સહી કરેલો રિપોર્ટ હવે ગ્રાહ્ય છે. તેથી, હાઇકોર્ટ એ ઠેરવવામાં સાચી હતી કે જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા કરવામાં આવેલ રિપોર્ટ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય હતો અને તે આધાર રાખવાને પાત્ર છે. [૧૯૧-૭-એચ; ૧૯૨-બી]

૫. જેની પાસેથી આરોપીએ ઝેર મેળવ્યું હતું તે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-સોનીના પુરાવાને હાઇકોર્ટ એ આધાર પર ફગાવી દેવામાં સાચો ઠેરવ્યો હતો કે તેની પાસે પોટેશિયમ સાયનાઇડ રાખવાનું લાઇસન્સ ન હતું અને તેણે પોટેશિયમ સાયનાઇડ આરોપી કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપ્યાની હકીકત જાહેર કરી ન હતી. જે સંજોગો હેઠળ સોનીએ પોટેશિયમ સાયનાઇડ મેળવ્યું હતું અને તે એ-૪ ને આપ્યું હતું તે એવા હતા કે તે તે હકીકત કોઈને પણ જાહેર કરવાનું પસંદ કરશે નહીં અને એ તદ્દન સંભવિત હતું કે તે પોટેશિયમ સાયનાઇડ મેળવવામાં સક્ષમ હતો ભલે તેની પાસે તે રાખવાનું લાઇસન્સ ન હોય, કારણ કે સાયનાઇડનો ઉપયોગ સામાન્ય રીતે સોનીઓ દ્વારા સોનાના ઘરેણાંના ઇલેક્ટ્રોપ્લેટિંગ માટે કરવામાં આવે છે. [૧૯૨-૭-એચ]

૬. ટ્રાયલ કોર્ટ એ-૪ ના પુરાવાને એ આધાર પર ફગાવી દીધા કે એ-૪ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલ તબીબી પ્રમાણપત્ર પણ કાગળના સાદા ટુકડા પર હતું અને તેમાં કરવામાં આવેલ શેરો અલગ શાહીમાં હતો. હાઈકોર્ટ બંને આધારોને અયોગ્ય અને અપૂરતા માન્યા. તેણે નોંધ્યું કે તે સમયે જાણીતું હતું કે તે જિલ્લાની સરકારી હોસ્પિટલોમાં પ્રિન્ટેડ ફોર્મની અછત હતી અને પ્રમાણપત્રો ડૉક્ટરો દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યા હતા, જેઓ સરકારી હોસ્પિટલો સાથે જોડાયેલા હતા. એવું બતાવવા માટે કંઈ નહોતું કે ડૉક્ટરો પાસે ખોટા પ્રમાણપત્રો તૈયાર કરવાનું કોઈ કારણ હતું. તેથી, હાઈકોર્ટ એ ઠેરવવામાં સારી હતી કે ડૉક્ટરો અને તેમના દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્રો સાચા હતા અને એ-૩ અને એ-૪ એ ડૉક્ટરોને જે કહ્યું તે સ્વીકૃતિ સમાન હતું અને તેથી, તેઓ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય હતા. [૧૯૬-એફ-એચ]

૭. ગ્લાસ પરના ફિંગર પ્રિન્ટના અગાઉના ફોટોગ્રાફ્સની છાપ કોઈ નિશ્ચિત તારણ પર આવવા માટે પૂરતી સ્પષ્ટ ન હતી અને તેથી ફોટોગ્રાફ્સ દ્વારા બીજી છાપ લેવામાં આવી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ તેની અસલિયત અંગે શંકા વ્યક્ત કરી હતી. હાઈકોર્ટ એ ઠેરવવામાં સારી હતી કે ફોટોગ્રાફ્સની કોઈ અસરકારક ઉલટતપાસની ગેરહાજરીમાં તેનો પુરાવો કે તે બીજા પ્રસંગે વધુ સારા ફોટોગ્રાફ્સ લઈ શક્યો હતો તેને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી શકાયો ન હોત. [૧૯૭-બી; સી; ઈ]

ફોજદારી અપીલ હુકમત: ફોજદારી અપીલ નં. ૫૨૧ વર્ષ ૧૯૮૭.

કેરળ હાઈકોર્ટના ફોજદારી અપીલ નં. ૪૭૫ વર્ષ ૧૯૮૨ માં તારીખ ૧.૪.૮૭ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે

અપીલકર્તાઓ તરફે રોમી ચાકો અને એન. સુધાકરન.

સામાવાળા તરફે એ. એસ. નામ્બિયાર અને જી. પ્રકાશ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ નાણાવટી દ્વારા આપવામાં આવેલ.

નાણાવટી, ન્યાયમૂર્તિ. ચાર અપીલકર્તાઓ પર મેરલી અને તેના બે નાના બાળકોના ખૂન કરવા બદલ એડિશનલ સેશન્સ જજ, પરુરની કોર્ટમાં સેશન્સ કેસ નં. ૭ વર્ષ ૧૯૮૧ માં ન્યાયિક કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. સેશન્સ કોર્ટે તેમને નિર્દોષ છોડી મૂક્યા પરંતુ રાજ્યની અપીલ પર કેરળ હાઇકોર્ટે તેમને નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ રદ કર્યો અને તેમને ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૧૨૦-બી(૧) અને ૩૦૨ સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૩૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા. આરોપી નં. ૨, કાર્તિકેયનને આઈપીસીની કલમ ૩૪ હેઠળ પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો. આરોપી નં. ૨, કાર્તિકેયનને આઈપીસીની કલમ ૪૧૧ હેઠળ પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો. તેથી, તેઓએ ધ સુપ્રિમ કોર્ટ (એન્લાર્જમેન્ટ ઓફ ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન) એક્ટ, ૧૯૭૦ ની કલમ ૨(એ) હેઠળ આ અપીલ દાખલ કરી છે.

ટોમી અને તેનો ભાઈ ફ્રાન્સિસ આલ્વે ખાતે ભાગીદારીમાં વેપાર કરતા હતા. તેઓએ પહેલા 'રાની સિલ્ક હાઉસ' ના નામથી કાપડનો વેપાર શરૂ કર્યો, અને પછી 'મહારાણી ટેક્સટાઇલ્સ' નામનો બીજો વેપાર શરૂ કર્યો. ૧૯૬૯ માં, તેઓએ શરૂઆતમાં 'રાની અમ્બ્રેલા માર્ટ' નામથી ત્રીજો વેપાર શરૂ કર્યો જે પાછળથી બદલીને 'રાની કટ પીસ સેન્ટર' કરવામાં આવ્યો. ટોમી અને ફ્રાન્સિસ ઉપરાંત, મેરલી, (ગુજરનાર) અને જોસેફાઈન (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૬) અન્ય ભાગીદારો હતા. ૧૯૭૫ માં ફ્રાન્સિસના મૃત્યુ પછી, અભિની (એ-૧) ને પ્રથમ બે કંપનીઓમાં ભાગીદાર તરીકે સામેલ કરવામાં આવી હતી; પરંતુ, તેને ત્રીજી કંપનીમાં જોડાવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી કારણ કે ફ્રાન્સિસે કંપનીની મૂડીમાં તેનો હિસ્સો વધારે ખેંચી લીધો હતો. અભિનીને તેના અને તેના બાળકોના ભરણપોષણ માટે ટોમી દ્વારા સમયાંતરે અમુક રકમ ચૂકવવામાં આવતી હતી, પરંતુ તે તે વ્યવસ્થાથી સંતુષ્ટ ન હતી અને ઘણીવાર જાહેરમાં તેની નારાજગી વ્યક્ત કરતી હતી. અભિનીને ક્યારેક અન્ય લોકો પાસેથી પૈસા ઉધાર લેવાની જરૂર પડતી હતી અને આ રીતે તે કાર્તિકેયન (એ-૨) ના સંપર્કમાં આવી, જે તેનો પડોશી હતો. ધીમે ધીમે, તેમની ઓળખાણ ગેરકાયદેસર

સંબંધમાં પરિણમી. જૂન, ૧૯૭૯ માં તે બીમાર પડી અને હોસ્પિટલમાં દાખલ થવાના સમયગાળા દરમિયાન એ-૨ વારંવાર તેની સાથે હોસ્પિટલમાં જોવા મળતો હતો અને લોકો દ્વારા મુક્તપણે વાત કરવામાં આવતી હતી કે તેઓએ ગેરકાયદેસર સંબંધ વિકસાવ્યો છે. એક પ્રસંગે જ્યારે ટોમીએ હોસ્પિટલની મુલાકાત લીધી હતી ત્યારે તેણે એ-૨ ને પણ તેની સાથે જોયો હતો. તેથી તેણે એ-૧ ને તેના વિશે પૂછપરછ કરી હતી અને તેને કહ્યું હતું કે તે જે કરી રહી છે તે યોગ્ય નથી. એ-૧ ને શંકા હતી કે ટોમીની પત્ની મેરલીએ ટોમીને તેના એ-૨ સાથેના ગેરકાયદેસર સંબંધ વિશે જાણ કરી હતી. આ ઘટનાના પરિણામે ટોમી અને તેની પત્ની પ્રત્યે એ-૧ ની દુશ્મનાવટ વધુ તીવ્ર બની અને તે બંનેને એ-૧ દ્વારા તેના દુશ્મન તરીકે જોવામાં આવ્યા. તે માનવા લાગી કે ટોમી અને તેની પત્ની તેની બધી મુશ્કેલીઓનું કારણ છે અને તેઓ એ-૨ સાથેના તેના સંબંધમાં પણ અવરોધ છે. તેથી, એ-૧ અને એ-૨ એ, જૂન, ૧૯૭૯ અને મે, ૧૯૮૦ વચ્ચેના કોઈક સમયે, ટોમી અને તેના પરિવારને બરબાદ કરવાનું નક્કી કર્યું. તેઓએ પહેલા કાળા જાદુનો આશરો લઈને પોતાનો ઉદ્દેશ્ય સિદ્ધ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. જોકે તે પ્રયાસો બિનઅસરકારક રહ્યા. મે, ૧૯૮૦ માં એ-૧ તેના પુત્ર માટે સફારી સૂટ માટે કાપડ લેવા મહારાણી ટેક્સટાઈલ્સ ગઈ હતી. જ્યારે સેલ્સમેન તેના દ્વારા પસંદ કરાયેલ મોંઘુ કાપડ કાપવા જતો હતો, ત્યારે ટોમીએ તેને તે ન આપવા પરંતુ સસ્તી વેરાયટી આપવા કહ્યું. આ ઘટનાના પરિણામે એ-૧ અપમાનિત થઈ અને કાપડ લીધા વિના પાછી ફરી. એ-૧, એ-૨ અને જોની (એ-૩), જેની માતા એ-૧ ની નોકરાણી હતી અને જે વારંવાર તેને સેવાઓ પણ આપતો હતો, તેણે ટોમી અને તેના પરિવારના સભ્યોને પતાવી દેવાનું નક્કી કર્યું. પ્રથમ પ્રયાસ ૨૯.૫.૧૯૮૦ ના રોજ કરવામાં આવ્યો જ્યારે એ-૧ અને એ-૩ 'ડાલ્ફ' (Dalf) નામની જંતુનાશક દવા સાથે ટોમીના ઘરે ગયા પરંતુ તે નિષ્ફળ ગયો. થોમસ (એ-૪) પણ તે સમય સુધીમાં એ-૧ ના સંપર્કમાં આવી ગયો હતો. તેને એક લાખ રૂપિયા ચૂકવવાના વચન પર તે પણ ટોમી અને તેના પરિવારના સભ્યોના ખૂન કરવાના કાવતરામાં જોડાયો. તે કાવતરાના અનુસંધાનમાં એ-૪ એ પેરાટાફ અને એકાલેક્સ (Parataph &

Eccalex) નામની જંતુનાશક દવાઓ મેળવી અને ક્લોરોફોર્મનો ઉપયોગ કરીને અને મેરલી અને બાળકોને બેભાન કર્યા પછી તે બે જંતુનાશકોનું મિશ્રણ આપવા માટે ૧૦.૬.૧૯૮૦ ના રોજ બીજો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો. તે પ્રયાસ પણ નિષ્ફળ ગયો કારણ કે મેરલીના ઘરમાં જોસેફાઈન (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૬) હાજર જોવા મળી હતી. ત્યારબાદ એ-૧, એ-૨ અને એ-૪ એ સાયનાઈડનો ઉપયોગ કરવાનો અંતિમ નિર્ણય લીધો જે વધુ શક્તિશાળી ઝેર છે. એ-૪ એક ચિત્રપ્પન (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭) પાસેથી થોડું સાયનાઈડ મેળવવામાં સક્ષમ હતો. પૂર્વઆયોજન મુજબ, ૨૩.૬.૧૯૮૦ ના રોજ સાંજે ૭ વાગ્યાની આસપાસ એ-૧ પ્રથમ ટોમીના ઘરે ગઈ અને તેની સાથે વાત કરવાનું શરૂ કર્યું. થોડા સમય પછી એ-૩ અને એ-૪ એ-૧ ને જોવા માંગતા હોવાના બહાને ત્યાં ગયા. એ-૪ એ મેરલીને પીવા માટે થોડું પાણી લાવવા અરજ કરી. જ્યારે તે પાણી લાવી રહી હતી ત્યારે એ-૩ અને એ-૪ એ તેને પાછળથી પકડી લીધી, તેની ગરદન પર દબાણ કર્યું, તેનું મોં ખોલ્યું અને પછી બળજબરીથી તેના મોંમાં સાયનાઈડ નાખ્યું. તેણે એ-૩ ના હાથ પર બચકું ભરીને તે પ્રયાસનો પ્રતિકાર કરવાનો પ્રયાસ કર્યો પરંતુ તે સફળ થઈ નહીં. ઝેરની અસર થઈ અને મેરલી મૃત્યુ પામ્યા. ત્યારબાદ, એ-૧ એ એ-૩ ની મદદથી બળજબરીથી મેરલીના બે બાળકોને સાયનાઈડ આપ્યું. તેઓ પણ તરત જ મૃત્યુ પામ્યા. કબાટમાંથી મેરલીની સોનાની ચેન કાઢ્યા પછી અભિમની ઘરની બહાર નીકળી ગઈ. અન્ય બે આરોપીઓ, એટલે કે, એ-૩ અને એ-૪ ટોમીની આવવાની રાહ જોતા પાછળ રહ્યા; પરંતુ જ્યારે તે અપેક્ષિત સમયે આવ્યો નહીં ત્યારે તેઓ પણ જતા રહ્યા. જ્યારે ટોમી આવ્યો અને જોયું કે શું થયું છે, ત્યારે તેણે બૂમો પાડી અને તેનાથી પડોશીઓ ત્યાં ભેગા થયા. ટૂંક સમયમાં પોલીસને ઘટનાની જાણ કરવામાં આવી. ત્યારબાદ તમામ આરોપીઓ સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને આઈપીસીની કલમો ૩૪, ૧૦૯ અને ૧૧૪ સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૧૨૦-બી અને કલમો ૨૦૧, ૩૦૨, ૪૫૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે ન્યાયિક કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. આઈપીસીની કલમ ૪૧૧ હેઠળ

સજાપાત્ર ગુના માટે એ-૨ સામે અલગથી ચાર્જ (તહોમતનામું) ઘડવામાં આવ્યો હતો.

કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી ન હોવાથી, ફરિયાદપક્ષે પોતાનો કેસ સાબિત કરવા માટે નીચેના સંજોગો પર આધાર રાખ્યો હતો:-

(૧) એ-૧ પાસે ટોમી અને તેના પરિવારને પતાવી દેવા માટે પૂરતો હેતુ હતો.

(૨) એ-૧ એ એ-૨ સાથે, જે એ-૧ નો પાડોશી હતો અને જેની સાથે તેણે ગેરકાયદેસર સંબંધ વિકસાવ્યો હતો, તેણે પ્રથમ કાળો જાદુ અને જાદુટોણા કરતા વ્યક્તિઓની મદદથી ટોમીના પરિવારને બરબાદ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો.

(૩) ૨૯.૫.૧૯૮૦ ના રોજ મેરલી અને તેના બાળકોને જંતુનાશક દવા આપવાનો એ-૧, એ-૨ અને એ-૩ દ્વારા પ્રથમ પ્રયાસ.

(૪) ૧૦.૬.૧૯૮૦ ના રોજ મેરલી અને તેના બાળકોને વધુ મજબૂત જંતુનાશક દવા આપવાનો એ-૧, એ-૨ અને એ-૩ દ્વારા બીજો પ્રયાસ.

(૫) એ-૪ કાવતરામાં જોડાયો અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨૭ મારફતે સોની પાસેથી સાયનાઈડ મેળવ્યું.

(૬) એ-૧ અને એ-૩ દ્વારા બિલાડી પર તે સાયનાઈડની અસરકારકતાનું પરીક્ષણ, જે મૃત્યુ પામી અને જેના શબને એ-૩ દ્વારા એ-૧ ના કમ્પાઉન્ડમાં દાટી દેવામાં આવ્યું.

(૭) એ-૧ ને ૨૩.૬.૧૯૮૦ ના રોજ સાંજે ૬.૩૦ વાગ્યે ટોમીના ઘર તરફ જતી જોવા મળી અને રસ્તામાં જે લોકોને તે મળી તેમને ખોટી રીતે કહેવું કે તે થારકનની હોસ્પિટલમાં જઈ રહી છે.

(૮) એ-૩ અને એ-૪ પણ એ-૧ ની પાછળ અને ટોમીના ઘર તરફ જતા જોવા મળ્યા.

(૯) એ-૧ સાંજે ૭.૩૦ વાગ્યે ઘરની બહાર આવતી જોવા મળી.

(૧૦) એ-૩ અને એ-૪ સાંજે ૮.૩૦ વાગ્યે ઘટનાસ્થળની નજીક એકસાથે જોવા મળ્યા અને ત્યારબાદ દૂર ન હોય તેવી બીજી જગ્યાએ જોવા મળ્યા. એ-૨ પણ રાત્રે ૯.૦૦ વાગ્યે તે જગ્યાની નજીક જોવા મળ્યો હતો.

(૧૧) એ-૩ અને એ-૪ ની તેમને તપાસનારા ડૉક્ટર સમક્ષ કબૂલાત કે તેમના હાથ પર ઈજાઓ કેવી રીતે થઈ.

(૧૨) એ-૨ દ્વારા ગુજરનારની સોનાની ચેનની શોધ.

(૧૩) એ-૩ દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતી પરથી પેરાટાફ અને એકાલેક્સની ખાલી બોટલોની રિકવરી.

(૧૪) ગુજરનારને મારવા માટે અગાઉ ખરીદેલ જંતુનાશકના મિશ્રણની એ-૨ દ્વારા શોધ.

(૧૫) એ-૪ દ્વારા સાયનાઈડ ધરાવતી બોટલની શોધ.

ઉપરોક્ત સંજોગો ઉપરાંત, ફરિયાદપક્ષે જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ એ-૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત અને તબીબી પુરાવા પર પણ આધાર રાખ્યો હતો, જે સાબિત કરે છે કે સાયનાઈડ ઝેરને કારણે મૃત્યુ થયા હતા.

ટ્રાયલ કોર્ટે હેરવ્યું કે ૨૩.૬.૧૯૮૦ ના રોજ સાંજે ૭.૩૦ થી રાત્રે ૯.૦૦ વચ્ચેના કોઈક સમયે મેરલી અને તેના બાળકો સાયનાઈડ ઝેરના કારણે મૃત્યુ પામ્યા હતા. તેણે મેરલી અને તેના પુત્રો દ્વારા ઝેર પીને આત્મહત્યા કરવાની શક્યતાને નકારી કાઢી હતી. પરંતુ તેણે આરોપીઓની સંડોવણી અંગેના ફરિયાદપક્ષના પુરાવા અને એ-૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત પર વિશ્વાસ

કર્ચો ન હતો. તેથી, તેણે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા. અમે અહીં ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ફરિયાદપક્ષના પુરાવાને નકારવા માટે આપેલા કારણો જણાવી રહ્યા નથી કારણ કે અમે થોડા સમય પછી તેનો ઉલ્લેખ કરીશું.

રાજ્યએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ નિર્દોષતાને પડકારી હતી. હાઈકોર્ટે શોધી કાઢ્યું કે ફરિયાદપક્ષના પુરાવાને નકારવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા મોટાભાગના કારણો સંપૂર્ણપણે ગેરવાજબી હતા અને તેમાંથી કેટલાક લગભગ વિકૃત હતા. પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યા પછી તે આરોપીઓના દોષ અંગે અલગ નિષ્કર્ષ પર આવી.

હાઈકોર્ટે ટોમી (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨) અને તેના મોટા ભાઈ પોલ (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૧૫) ના પુરાવા સ્વીકાર્યા અને ઠેરવ્યું કે એ-૧ ટોમી અને તેની પત્ની સાથે દુશ્મનાવટ ધરાવતી હતી અને તેની પાસે ટોમી અને તેના પરિવારના સભ્યોને ખતમ કરવા માટે પૂરતો હેતુ હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે પણ તે પુરાવા સ્વીકાર્યા હતા અને ઠેરવ્યું હતું કે એ-૧ ને ટોમી અને તેની પત્ની મેરલી પ્રત્યે તીવ્ર દુર્ભાવના હતી. હાઈકોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિષ્કર્ષ સાથે પણ સંમતિ દર્શાવી હતી કે મેરલી અને તેના બાળકો ૨૩.૬.૧૯૮૦ ના રોજ સાંજે ૭.૩૦ થી રાત્રે ૯.૦૦ ની વચ્ચે સાયનાઈડ ઝેરના કારણે મૃત્યુ પામ્યા હતા અને તે આત્મહત્યાનો કેસ ન હતો પરંતુ બાહ્ય એજન્સી દ્વારા તેમને સાયનાઈડ આપવામાં આવ્યું હતું. હાઈકોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષીઓ-૪૧, ૪૩, ૪૪ અને એમ.ઓ. ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૪૦ અને ૪૧ ના પુરાવા પર આધાર રાખીને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિષ્કર્ષની પણ પુષ્ટિ કરી કે એ-૧ અને એ-૨ એ ટોમી અને તેના પરિવારને બરબાદ કરવા માટે કાળા જાદુ અને જાદુટોણાનો આશરો લીધો હતો. હાઈકોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષીઓ-૨, ૧૫, ૧૭, ૪૦ અને ૪૧ ના પુરાવા પર વિશ્વાસ કરીને એ નિષ્કર્ષની પુષ્ટિ કરી કે એ-૩ ની માતા એલીઅમ્મા એ-૧ દ્વારા નોકરાણી તરીકે કાર્યરત હતી અને એ-૩ પણ ક્યારેક ક્યારેક તેને સેવાઓ આપતો હતો.

હાઈકોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષીઓ-૧૫ અને ૧૬ ના પુરાવા પર વિશ્વાસ કર્યો કે જેમની દુકાનોમાંથી એ-૩ એ ૧૬.૫.૧૯૮૦ ના રોજ 'ડાલ્ફ' જંતુનાશક ખરીદ્યું હતું કારણ કે તેઓ સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ હોવાનું જણાયું હતું કારણ કે તેમની પાસે ટોમી અથવા ફરિયાદપક્ષની તરફેણ કરવાનું અથવા એ-૩ સામે ખોટી જુબાની આપવાનું કોઈ કારણ ન હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે તેમના પુરાવા નકારી કાઢ્યા હતા. ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૧૫ પર એ આધાર પર અવિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો કે તેણે બિલ આપ્યું ન હતું અને તેના દ્વારા આપવામાં આવેલ ખુલાસો કે તેણે એ-૩ ને બિલ લીધા વિના જવા દીધો કારણ કે તે તેનાથી પરિચિત હતો, તે માનવાલાયક ન હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૧૬ ના પુરાવા એ આધાર પર નકારી કાઢ્યા કે તેના દ્વારા રજૂ કરાયેલ બિલની નકલ પાછળથી તૈયાર કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે. તદુપરાંત, 'ડાલ્ફ' નો ઉપયોગ કોઈ પણ આરોપી દ્વારા કરવામાં આવ્યો ન હતો કે તેમની પાસેથી જમ કરવામાં આવ્યો ન હતો. અપીલકર્તાઓ તરફના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ બે સાક્ષીઓના પુરાવાને નકારવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો તદ્દન યોગ્ય હતા અને તેથી, હાઈકોર્ટે નિષ્કર્ષોને ઉલટાવવા જોઈતા ન હતા. અમારા મતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો બિલકુલ યોગ્ય ન હતા. ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૧૫ ના પુરાવાને માત્ર એટલા માટે ફગાવી દેવા જોઈએ નહીં કે બિલમાં એ-૩ ના નામનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તપાસ અધિકારી, ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૯૫, તે બિલના સંદર્ભમાં વધુ પૂછપરછ કરી ન હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ જે સમજવામાં નિષ્ફળ રહી તે એ હતું કે જંતુનાશક 'ડાલ્ફ' ના ખરીદનારના નામનો ઉલ્લેખ કરવાની કોઈ જરૂર ન હતી અને તપાસ અધિકારી માટે તે બિલના સંદર્ભમાં વધુ પૂછપરછ કરવાનું કોઈ કારણ ન હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે ઠેરવ્યું હતું કે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૧૬ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ બિલ પાછળથી તૈયાર કરવામાં આવ્યું હોય તેવું લાગે છે કારણ કે અગાઉના ૨ બિલમાં દર્શાવેલ તારીખ ૧૭.૫.૧૯૮૦ હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ એ સમજવામાં નિષ્ફળ રહી કે પોલીસ દ્વારા ૪.૭.૧૯૮૦ ના રોજ તેમના નિવેદન માટે આ સાક્ષીનો સંપર્ક કરવામાં આવ્યો હતો. બિલ ત્યારે અસ્તિત્વમાં હતું. તે

કોઈનો કેસ ન હતો કે તે જ.૭.૧૯૮૦ ના રોજ અથવા તે પછી તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. ૨૯.૫.૧૯૮૦ ની સાંજે તેના અને એ-૧ દ્વારા મેરલી અને તેના બાળકોને તે જંતુનાશક આપવા માટે કરવામાં આવેલા પ્રથમ પ્રયાસ અંગે, ફરિયાદપક્ષે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૩૮ ની તપાસ કરી હતી જે ટોમીની દુકાનોમાંની એકમાં કર્મચારી હતો અને ટોમી દ્વારા કેટલાક કામ માટે તેના ઘરે મોકલવામાં આવ્યો હતો. તેણે જુબાની આપી કે જ્યારે તે સાંજે ૭.૧૫ વાગ્યે ત્યાં પહોંચ્યો ત્યારે તેણે ઘરમાં એક પાતળી સ્ત્રી અને એક કાળા જાડા છોકરાને બેઠેલા જોયા. મેરલી દ્વારા તેને કહેવામાં આવ્યું હતું કે તે મહિલા તેની નાંદ છે અને બીજી વ્યક્તિ જોની (એ-૩) છે. આ સાક્ષીના પુરાવા પર ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા એ આધાર પર વિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો કે તેણે એ-૧ અને એ-૩ ની કોર્ટમાં તે વ્યક્તિઓ તરીકે ઓળખ કરી ન હતી જેમને ટોમીના ઘરમાં બેઠેલા જોયા હતા જોકે તેણે તે હેતુ માટે યોજાયેલી ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પેરેડમાં તેમની ઓળખ કરી હતી. હાઈકોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૩૮ ના પુરાવા સ્વીકાર્યા કારણ કે તેની ઉલટતપાસમાં એવું કંઈ ન હતું જે તેના સંસ્કરણની સત્યતા અંગે કોઈ શંકા ઊભી કરી શકે. માત્ર એટલા માટે કે તેણે કોર્ટમાં એ-૩ ને ખાસ ઓળખ્યો ન હતો તેના પુરાવા નકારી શકાય નહીં. એવું ન હતું કે તેને કોર્ટમાં એ-૩ ને ઓળખવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું અને તે તેને ઓળખવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો. તદુપરાંત, બચાવપક્ષે પણ એ આધાર પર આગળ વધ્યું હતું કે હાઈકોર્ટ દ્વારા દર્શાવ્યા મુજબ એ-૩ ની કોર્ટમાં ઓળખ કરવામાં આવી હતી. આ સાક્ષીના પુરાવા પર અવિશ્વાસ કરવા માટે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કંઈ ખાસ દલીલ કરી શકાઈ ન હતી.

ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષીઓ-૨૦ અને ૨૧ ના પુરાવા અનિચ્છાએ સ્વીકાર્યા, કારણ કે તેઓ સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ હતા અને બચાવપક્ષ દ્વારા તેમની સામે કંઈપણ આક્ષેપ કરી શકાતું ન હતું. તેથી, તેણે ઠેરવ્યું કે તેમના પુરાવાઓએ સ્થાપિત કર્યું છે કે એ-૪ એ ૭.૬.૧૯૮૦ ના રોજ ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૦ ની દુકાનમાંથી પેરાટાફની એક બોટલ અને એકાલેક્સની એક બોટલ

ખરીદી હતી. જોકે, તેણે ઠેરવ્યું કે "આ સંજોગ ગુનાહિત સંજોગ બનાવતો નથી કારણ કે આ સાક્ષીઓ દ્વારા જુબાની આપવામાં આવી છે તેમ, તે અગાઉ તેમની દુકાનમાં આવ્યો હતો અને જંતુનાશકો ખરીદ્યા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તે મત લેવા માટે આપેલું અન્ય કારણ એ હતું કે એ-૪ દ્વારા ખરીદાયેલ પેરાટાફ અને એકાલેક્સનો ઉપયોગ તેના દ્વારા અથવા અન્ય કોઈ આરોપી દ્વારા આ ગુનો કરવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો તે દર્શાવવા માટે કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી". હાઈકોર્ટ આ મત સાથે અસંમત હતી અને નોંધ્યું કે ટ્રાયલ કોર્ટ એ સમજવામાં નિષ્ફળ રહી છે કે આ સંજોગ શુંજલામાં એક કડી તરીકે અને આરોપીઓ દ્વારા સંયુક્ત રીતે કરવામાં આવેલી તૈયારીઓને સાબિત કરવા માટે આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો. અમારા મતે, હાઈકોર્ટે યોગ્ય રીતે ઠેરવ્યું કે તેનું મહત્વ અને અસર એ-૪ દ્વારા ખોટા ઇનકાર સહિત અન્ય સંજોગો સાથે ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે.

૧૦.૬.૧૯૮૦ ની ઘટના અંગે ફરિયાદપક્ષે ટોમીની બહેન જોસેફાઈન ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૬ ના પુરાવા પર આધાર રાખ્યો હતો. તેના કહેવા મુજબ તે ૧૦.૬.૧૯૮૦ ના રોજ કેટલાક કામના કારણે મદ્રાસથી આલ્વે આવી હતી. સાંજે જ્યારે તે અને મેરલી ઘરે હતા, ત્યારે એ-૧ ત્યાં આવી હતી. તેને ત્યાં જોઈને એ-૧ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ. ઘરમાં પ્રવેશ્યા પછી તરત જ તેણે કોઈને ટેલિફોન કર્યો હતો. તે લગભગ ૧૫ મિનિટ પછી ઘરની બહાર નીકળી ગઈ. જ્યારે તે અને મેરલી એ-૧ ને વિદાય આપવા ઘરની બહાર નીકળ્યા ત્યારે તેણે ગેટ પાસે બે વ્યક્તિઓને જોયા હતા. તેમાંથી એકે મેરલીનું નામ જાણે પરિચિત હોય તેમ ઉચ્ચાર્યું. મેરલીએ પછી તેને જાણ કરી હતી કે તે જોની (એ-૩) હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૬ પર વિશ્વાસ કર્યો ન હતો કારણ કે તેનું સંસ્કરણ કૃત્રિમ હતું અને તેણે કોર્ટમાં એ-૩ ને તે વ્યક્તિ તરીકે ઓળખ્યો ન હતો જેને તેણે તે દિવસે જોયો હતો જોકે તેણે ઓળખ પરેડમાં તેને ઓળખ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પરેડમાં એ-૩ ની ઓળખને કોઈ મહત્વ આપ્યું ન હતું કારણ કે તે સંતોષકારક રીતે યોજવામાં આવી ન હતી અને

તે પણ કારણ કે ત્યાં સુધીમાં તમામ આરોપીઓના ફોટોગ્રાફ્સ અખબારોમાં પ્રકાશિત થઈ ગયા હતા. આ ૧૦.૬.૧૯૮૦ ની ઘટના અને એ-૩ અને એ-૪ ની સંડોવણી સાબિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષે એમ.ઓ. ૩૧, ૩૨ અને ૪૪ ની રિકવરી પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. એમ.ઓ. ૩૧ અને ૩૨, પેરાટાફ અને એકાલેક્સની બોટલો હોવાથી, ૩.૭.૧૯૮૦ ના રોજ એ-૧ ના ઘરના આંગણામાંથી એ-૩ ના કહેવા પર રિકવર કરવામાં આવી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે તેને કોઈ મહત્વ આપ્યું ન હતું કારણ કે તે સ્થાપિત થયું ન હતું કે તે એ જ બોટલો છે જે એ-૪ દ્વારા ૭.૬.૧૯૮૦ ના રોજ ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૦ ની દુકાનમાંથી ખરીદવામાં આવી હતી. એમ.ઓ. ૪૪ એ-૨ ના કહેવા પર રિકવર કરવામાં આવી હતી. તે વિહસ્કીની બોટલ હતી અને તેમાં ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્રમાં જણાવ્યા મુજબ પેરાટાફ અને એકાલેક્સનું મિશ્રણ હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે આ પુરાવાને ફગાવી દીધો કારણ કે બોટલ બધા માટે સુલભ હોય તેવી ખુફી જગ્યામાંથી રિકવર કરવામાં આવી હતી અને માત્ર ૧૦૦ મિલી પેરાટાફ અને ૧૦૦ મિલી એકાલેક્સ ખરીદવામાં આવ્યું હોવા છતાં, બોટલમાંથી રિકવર કરાયેલ મિશ્રણ ૨૨૦ મિલી હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે એ પણ ઠેરવ્યું કે ફરિયાદપક્ષ એ સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયું છે કે બોટલમાં પેરાટાફ અને એકાલેક્સનું મિશ્રણ હતું કારણ કે પ્રમાણપત્ર પર ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા સહી કરવામાં આવી હતી, અને ડિરેક્ટર દ્વારા નહીં અને, તેથી, તે સીઆરપીસીની કલમ ૨૮૩(૪) હેઠળ ગ્રાહ્ય ન હતું.

હાઈકોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષીઓ-૨૬ અને ૩૮ ની ઉલટતપાસનો સંદર્ભ આપ્યા પછી ઠેરવ્યું કે બચાવપક્ષે પણ એ આધાર પર આગળ વધ્યું હતું કે આરોપીઓની કોર્ટમાં પણ યોગ્ય રીતે ઓળખ કરવામાં આવી હતી, અને તેથી સેશન્સ કોર્ટ તેમના પુરાવાને કાઢી નાખવામાં ખોટી હતી. એમ.ઓ. ૩૧ અને ૩૨ ની રિકવરી અંગે, હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૦ એ તે બોટલોની કેપ્સ દ્વારા તે બોટલોને યોગ્ય રીતે ઓળખી હતી. હાઈકોર્ટે વધુમાં ઠેરવ્યું કે જોકે એમ.ઓ. ૪૪ એક ખુફી જગ્યામાંથી રિકવર કરવામાં આવી હતી, એટલે કે, એ-

૨ ની ઓફિસ નજીકના ગટરમાંથી, પરંતુ તે સાબિત થયું હતું કે તેમાં પેરાટાફ અને એકાલેક્સનું મિશ્રણ છે, આ રિકવરીના પુરાવા પર વિશ્વાસ કરવો જોઈએ. સેશન્સ કોર્ટનો અભિપ્રાય હતો કે આ સંજોગો જો માનવામાં આવે તો પણ ગુનાહિત સંજોગો ન હતા. હાઈકોર્ટનો અભિપ્રાય હતો કે આ સંજોગો, એટલે કે, એ-૩ દ્વારા પેરાટાફ અને એકાલેક્સ ખરીદવું, એ-૪ ના કહેવા પર એ-૧ ના ઘરના આંગણામાંથી ખાલી બોટલોની રિકવરી અને એ-૨ ના કહેવા પર પેરાટાફ અને એકાલેક્સનું મિશ્રણ ધરાવતા એમ.ઓ. જી ની રિકવરી, ચાર આરોપીઓ દ્વારા સંયુક્ત પ્રયાસ સૂચવે છે. અપીલકર્તાઓ તરફના વિદ્વાન વકીલ જોસેફાઈન (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૬) ના પુરાવાને ગંભીરતાથી પડકારી શક્યા ન હતા પરંતુ રજૂઆત કરી હતી કે એમ.ઓ. ૩૧, ૩૨ અને જી ની રિકવરી અંગેના પુરાવા હાઈકોર્ટ દ્વારા સ્વીકારવા ન જોઈએ. એ સાચું છે કે એમ.ઓ. ૩૧ અને ૩૨ પર કોઈ લેબલ ન હતું પરંતુ ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૦ તેમને તેમની કેપ્સ દ્વારા ઓળખવા સક્ષમ હતા કારણ કે તેઓ તેનાથી પરિચિત હતા. હાઈકોર્ટ, તેથી, એ ઠેરવવામાં સાચી હતી કે ફરિયાદીપક્ષ એ સ્થાપિત કરવામાં સક્ષમ હતું કે એ-૩ દ્વારા એ-૧ ના ઘરના આંગણામાંથી જે બોટલો મળી આવી હતી તે પેરાટાફ અને એકાલેક્સની બોટલો હતી. તે બોટલો છુપાવવા વિશે એ-૩ ની જાણકારી નિર્દોષ ન હતી. જ્યારે આરોપીના દોષ પર અસર કરતી હકીકતો સ્થાપિત થાય છે, છતાં આરોપી દ્વારા તેનો ઇનકાર કરવામાં આવે છે ત્યારે તેઓ મહત્વ ધારણ કરે છે. આ પાસું ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા સંપૂર્ણપણે ચૂકી જવામાં આવ્યું હતું. તેવી જ રીતે, એમ.ઓ. જી, ભલે બધા માટે સુલભ જગ્યાએથી રિકવર કરવામાં આવી હોય, તે પાણીની નીચેથી મળી આવી હતી અને આમ બધાને દેખાતી ન હતી. તે એ-૨ જ હતો, જેણે તેને પાણીમાંથી બહાર કાઢી હતી. તદુપરાંત, એ-૨ દ્વારા જણાવ્યા મુજબ બોટલની સામગ્રી પેરાટાફ અને એકાલેક્સનું મિશ્રણ હોવાનું બહાર આવ્યું. એ-૨ દ્વારા બોટલ રિકવર કરતા પહેલા આપવામાં આવેલ નિવેદન આ રીતે સમર્થિત હતું. ટ્રાયલ કોર્ટે એ ઠેરવવામાં ભૂલ કરી હતી કે એમ.ઓ.-જી ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી દ્વારા આપવામાં આવેલો રિપોર્ટ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય ન હતો કારણ કે તેના પર તેના

જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા સહી કરવામાં આવી હતી અને ડિરેક્ટર દ્વારા નહીં. સીઆરપીસીની કલમ ૨૯૩(જ) ના સાચા અર્થઘટન પર એ ઠેરવવું પડશે કે 'ડિરેક્ટર' શબ્દમાં જોઈન્ટ ડિરેક્ટરનો સમાવેશ થાય છે. કલમ ૨૯૩(જ) ની કલમ (ઘ) માં કરવામાં આવેલો સુધારો હવે તે સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે. જો જોઈન્ટ ડિરેક્ટરનો સમાવેશ ડિરેક્ટર શબ્દમાં થતો ન હોત તો કલમમાં સુધારો કરતી વખતે લેજિસ્લેચરે ચોક્કસપણે તેમનું નામ આપ્યું હોત અને જોગવાઈ કરી હોત કે કલમ ૨૯૩ સેન્ટ્રલ ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી અથવા સ્ટેટ ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટરને લાગુ પડે છે. જોઈન્ટ ડિરેક્ટર એ ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર કરતાં ઉચ્ચ અધિકારી છે અને, તેથી, એવું ઠેરવવું ગેરવાજબી ગણાશે કે જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા સહી કરેલો રિપોર્ટ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય નથી જોકે ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા સહી કરેલો રિપોર્ટ હવે ગ્રાહ્ય છે. અમારા મતે હાઈકોર્ટ એ ઠેરવવામાં સાચી હતી કે જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા કરવામાં આવેલ રિપોર્ટ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય હતો અને તે આધાર રાખવાને પાત્ર છે.

એ-૪ એ પોટેશિયમ સાયનાઈડ મેળવ્યું હતું તે સાબિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષે ચિન્નપ્પન (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭) ની તપાસ કરી હતી. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે મેરલી અને તેના બાળકોના મૃત્યુના લગભગ બે અઠવાડિયા પહેલાં, જ્યારે તે રસ્તા પર એ-૪ સાથે ચાલી રહ્યો હતો, ત્યારે એ-૪ એ તેને કહ્યું હતું કે તેને તેના મરઘાંનો નાશ કરતા રખડતા કૂતરાઓને મારવા માટે કોઈ અસરકારક ઝેરની જરૂર છે. તે પ્રથમ એ-૪ ને પોટેશિયમ સાયનાઈડ આપતા અચકાતો હતો પરંતુ વધુ સમજાવટ પર તેણે વિક્સની બોટલમાં થોડી માત્રામાં તે આપ્યું. ફરિયાદપક્ષે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૩ ની પણ તપાસ કરી હતી, જે એ જ જવેલરી શોપમાં ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ સાથે કામ કરતો હતો, તે સ્થાપિત કરવા માટે કે મેરલી અને તેના બાળકોના મૃત્યુના ૪ અથવા ૫ દિવસ પહેલાં તેણે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ અને એ-૪ ને એકસાથે ગુપ્ત રીતે કંઈક ચર્ચા કરતા જોયા હતા. મેરલીના મૃત્યુના થોડા દિવસો પહેલાં

ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ ના ઘરમાં એ-૪ જોવા મળ્યો હતો તે સાબિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૪ ની પાછા તપાસ કરી હતી. સેશન્સ કોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ ના પુરાવા પર એ આધાર પર અવિશ્વાસ કર્યો હતો કે તેની પાસે સાયનાઈડ રાખવાનું લાઈસન્સ ન હતું અને તપાસ અધિકારીએ સ્ત્રોત શોધવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો ન હતો. હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે તેના પુરાવા કાઢી નાખવા માટે આ કારણો બિલકુલ પૂરતા નથી. ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ જવેલરી શોપમાં કામ કરતો હતો અને દુકાન માલિક પાસે પોટેશિયમ સાયનાઈડ રાખવાનું લાઈસન્સ હતું. તદુપરાંત, ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ એ જણાવ્યું હતું કે તેણે તે એક નારાયણન, અન્ય સોની પાસેથી મેળવ્યું હતું અને તપાસ અધિકારી તેની પૂછપરછ કરી શક્યા ન હતા કારણ કે તપાસ અધિકારી દ્વારા તેની પૂછપરછ થઈ શકે તે પહેલાં જ તેનું મૃત્યુ થયું હતું. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ ના પુરાવા પર અવિશ્વાસ કરવા માટે એક વધુ કારણ એ આપવામાં આવ્યું હતું કે તેણે એ-૪ ને પોટેશિયમ સાયનાઈડ આપ્યાની હકીકત અન્ય કોઈ વ્યક્તિને જાહેર કરી ન હતી. હાઈકોર્ટે અવલોકન કર્યું કે તેના પુરાવા નકારવા માટે આ બિલકુલ સારું કારણ નથી. અમારા મતે, હાઈકોર્ટ એ નિરીક્ષણ કરવામાં સાચી હતી કે પુરાવાના આ મહત્વપૂર્ણ ભાગને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નજીવા કારણોસર ખૂબ જ હળવાશથી ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો. જે સંજોગો હેઠળ ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ એ પોટેશિયમ સાયનાઈડ મેળવ્યું હતું અને તે એ-૪ ને આપ્યું હતું તે એવા હતા કે તે તે હકીકત કોઈને પણ જાહેર કરવાનું પસંદ કરશે નહીં. હાઈકોર્ટે યોગ્ય રીતે ધ્યાન દોર્યું છે કે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૨૭ એક સોની હોવાને કારણે, એ તદ્દન સંભવિત હતું કે તે પોટેશિયમ સાયનાઈડ મેળવવામાં સક્ષમ હતો ભલે તેની પાસે તે રાખવાનું લાઈસન્સ ન હોય, કારણ કે સાયનાઈડનો ઉપયોગ સામાન્ય રીતે સોનીઓ દ્વારા સોનાના ઘરેણાંના ઇલેક્ટ્રોપ્લેટિંગ માટે કરવામાં આવે છે.

મેરલી અને તેના બાળકો સાંજે ૭.૦૦ વાગ્યા સુધી જીવંત હતા તે સાબિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષે ૧૪ વર્ષના છોકરા ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૩૨ ની તપાસ

કરી હતી, જે સાંજે ૭.૦૦ વાગ્યે સર્ફિનું પેકેટ આપવા ટોમીના ઘરે ગયો હતો. આ સાક્ષીના પુરાવાને બિલકુલ પડકારવામાં આવ્યા ન હતા. ટ્રાયલ કોર્ટે તેના પુરાવા અંગે કોઈ નિષ્કર્ષ નોંધ્યો ન હતો. હાઈકોર્ટે તેને સ્વીકાર્યો અને ઠેરવ્યું કે ૨૩.૬.૧૯૮૦ ના રોજ સાંજે ૭.૦૦ વાગ્યા સુધી મેરલી અને તેના બાળકો જીવંત હતા.

ફરિયાદપક્ષે તે દિવસે સાંજે ૬.૩૦ થી ૮.૦૦ વાગ્યાની વચ્ચે એ-૧, એ-૩ અને એ-૪ ની હિલચાલ સાબિત કરવા માટે પુરાવા પણ રજૂ કર્યા હતા. એન્નામ્મા (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૩), જે એ-૧ ના ઘરની બરાબર સામે રહેતા હતા, તેમણે જણાવ્યું કે તેણે એ-૧ ને સાંજે ૬.૩૦ વાગ્યાની આસપાસ તેના ઘરની બહાર આવતી અને ટોમીના ઘર તરફ જતી જોઈ હતી. તેણે વધુમાં જણાવ્યું કે તેનું ધ્યાન એ-૧ તરફ દોરાયું હતું કારણ કે એ-૧ માટે આવા મોડા કલાકે તેના ઘરની બહાર નીકળવું અસામાન્ય હતું. તેણે એમ પણ જણાવ્યું છે કે થોડી મિનિટો પછી તેણે એ-૩ અને એ-૪ ને એ-૧ ના ઘરમાંથી બહાર આવતા અને ટોમીના ઘર તરફ જતા જોયા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટે આ સાક્ષીના પુરાવા પર અવિશ્વાસ કર્યો ન હતો પરંતુ ઠેરવ્યું હતું કે તેણે જે કહ્યું હતું તે ગુનાહિત સંજોગ નથી અને તેથી, તેને કોઈ વજન આપી શકાય નહીં. તેની ઉલટતપાસમાં માત્ર એટલો જ મુદ્દો બહાર આવ્યો હતો કે તેણે તેના પોલીસ નિવેદનમાં એ-૪ નું નામ આપ્યું ન હતું પરંતુ તેનું વર્ણન "ડક યંગસ્ટર" (Duck Youngster) તરીકે કર્યું હતું. હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે તેના પુરાવા માનવાલાયક છે અને તે સ્થાપિત કરે છે કે એ-૧, એ-૩ અને એ-૪ ઘટનાના લગભગ એક કલાક પહેલાં એ-૧ ના ઘર પાસે એકસાથે જોવા મળ્યા હતા. ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૪ તે પછી થોડા સમયે એ-૧ ને રસ્તા પર મળી હતી અને તેને પૂછ્યું હતું કે તે ક્યાં જઈ રહી છે. એ-૧ એ તેને કહ્યું હતું કે તે થારકનની હોસ્પિટલમાં રાજુને જોવા જઈ રહી છે, જે ઇન્ડોર દર્દી તરીકે દાખલ છે. તે ખરેખર હોસ્પિટલ ગઈ ન હતી તે સાબિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષે રાજુની માતા રોઝી (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૧૧) ની તપાસ કરી હતી. તેણીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું કે એ-૧ રાજુને જોવા આવી ન હતી અને તેણે

તેને હોસ્પિટલમાં જોઈ ન હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેના પુરાવા એ આધાર પર કાઢી નાખવામાં આવ્યા હતા કે એ સંભવ છે કે તે દરેક સમયે રાજુ પાસે હાજર રહી ન હોય અને તેથી, તેણે એ-૧ ની નોંધ ન લીધી હોય. ફરિયાદપક્ષે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૪૭ ની પણ તપાસ કરી હતી જેના બે બાળકો પણ હોસ્પિટલમાં દાખલ હતા. તેણે જણાવ્યું છે કે એ-૧ સાથેના તેના સંબંધો એકદમ ગાઢ હતા અને, તેથી, જો તે હોસ્પિટલ આવી હોત તો તે તેને મળ્યા વિના અને તેના બે પુત્રોના સ્વાસ્થ્ય વિશે પૂછપરછ કર્યા વિના ગઈ ન હોત. તે તે દિવસે સાંજે ૬.૦૦ થી ૮.૦૦ વાગ્યા સુધી હોસ્પિટલમાં હાજર હતો અને, તેથી, તેણે ચોક્કસપણે એ-૧ ની હાજરી નોંધી હોત. આ સાક્ષીના પુરાવા પર ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અવિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો પરંતુ તેણે ઠેરવ્યું કે તે એ-૧ ના ખુલાસાને ખોટો પાડતો નથી કે તે હકીકતમાં રાજુને જોવા હોસ્પિટલ ગઈ હતી. હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે આ વ્યાજબી દૃષ્ટિકોણ નથી અને ટ્રાયલ કોર્ટે એ સમજવું જોઈતું હતું કે એ-૧ દ્વારા આપવામાં આવેલો ખુલાસો ખોટો હતો અને આમ આ એક ગુનાહિત સંજોગ હતો. અમારો પણ એવો મત છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષીઓ-૧૧ અને ૪૭ ના પુરાવાના મહત્વને સંપૂર્ણપણે ગેરસમજ કરી હતી. પુરાવા દર્શાવે છે કે રાજુ ગંભીર હતો. તેથી, તેની માતા ચોક્કસપણે તેની પાસે જ હશે. તેથી, એ સંભવ ન હતું કે જ્યારે એ-૧ રાજુને જોવા ગઈ ત્યારે તેની માતા તેની પડખે ન હતી અને, તેથી, તેણે હોસ્પિટલમાં એ-૧ ની હાજરીની નોંધ લીધી ન હતી. તે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૪૭ ને મળ્યા વિના અને તેના બે પુત્રોના સ્વાસ્થ્ય વિશે પૂછપરછ કર્યા વિના પાછી ફરી ન હોત. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા એવું ઠેરવવા માટે આપેલું કારણ કે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષીઓ-૧૧ અને ૪૭ ના પુરાવા એ-૧ ના ખુલાસાને ખોટા પાડતા નથી તે આ રીતે ટકી શકે તેમ નથી. તેથી, હાઈકોર્ટે આ બે સાક્ષીઓના પુરાવા પર આધાર રાખવામાં અને એ-૧ દ્વારા આપવામાં આવેલ ખુલાસો ખોટો હોવાનું ઠેરવવામાં સાચી હતી.

સાંજે ૭.૦૦ થી ૭.૩૦ ની વચ્ચે એ-૧, એ-૩ અને એ-૪ ની હિલચાલ અન્ય સાક્ષીઓ દ્વારા પણ નોંધવામાં આવી હતી. તેમાંથી કેટલાકના પુરાવા પર

ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અવિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો. હાઈકોર્ટ દ્વારા દર્શાવ્યા મુજબ અન્યના પુરાવા નજીવા કારણોસર કાઢી નાખવામાં આવ્યા હતા. અમે તે તમામ સાક્ષીઓના પુરાવાનો સંદર્ભ આપવો જરૂરી માનતા નથી અને એટલું કહેવું પૂરતું હશે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા ઉક્ત પુરાવા યોગ્ય રીતે માનવામાં આવ્યા હતા. અમે ફક્ત જોસેફ (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮) ના પુરાવાનો સંદર્ભ આપીશું જે તે સમયે ભારતીય જીવન વીમા નિગમ (Life insurance Corporation) માં અધિકારી તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. તેણે જુબાની આપી છે કે સાંજે લગભગ ૭.૩૫ વાગ્યે, જ્યારે તે ટોમીના ઘર પાસેથી પસાર થઈ રહ્યો હતો, ત્યારે તેણે એક સ્ત્રીને તેના ઘરમાંથી બહાર આવતી જોઈ હતી. તેણે પહેલા વિચાર્યું કે તે મેરલી છે અને, તેથી, તેની સાથે વાત કરવા માટે તેની સામે જોયું. તેણે તરત જ નોંધ્યું કે તે મેરલી ન હતી તેથી તેની સાથે વાત કર્યા વિના તે તેની બાજુમાંથી પસાર થયા પછી આગળ વધ્યો. તેણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે બીજા દિવસે તેણે અંતિમ સંસ્કારમાં હાજરી આપવા ટોમીના ઘરની મુલાકાત લીધી હતી અને તે સમયે, જે રૂમમાં મૃતદેહ રાખવામાં આવ્યા હતા ત્યાં, તેણે તે મહિલાને જોઈ હતી, જેને તેણે આગલી રાત્રે જોઈ હતી. તેણે, તેથી, પોલ ડોમિનિક (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૪૬) અને ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૪૭ ને પૂછપરછ કરી કે તે કોણ છે અને તેઓએ તેને કહ્યું કે તે ફ્રાન્સિસની વિધવા અભિની હતી. તેણે બંનેને જાણ કરી કે તેણે આગલી સાંજે તેને ટોમીના ઘરમાંથી બહાર આવતી જોઈ હતી. તેના આ સાક્ષાત્કારથી શોકાતુર લોકોમાં હલચલ મચી ગઈ હતી અને આખરે તે ટોમી સુધી પહોંચી હતી. ટોમીએ જણાવ્યું છે કે તેણે તેના ભાઈ પોલ (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૫૦) ને જાણ કરી હતી કે તેને જાણવા મળ્યું છે કે એ-૧ એ ઘટનાના દિવસે સાંજે ૭.૩૦ વાગ્યાની આસપાસ તેના ઘરની મુલાકાત લીધી હતી. ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૫૦ એ જણાવ્યું છે કે તેણે અભિનીને તેની ઉક્ત મુલાકાત વિશે પૂછ્યું હતું પરંતુ તેણે તેનો સદંતર ઇનકાર કર્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે આ સ્વતંત્ર સાક્ષી ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮ ના પુરાવા પર અવિશ્વાસ કર્યો. એક કારણ એ આપવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે ટોમીએ તેના ભાઈ પોલને જાણ કરી હતી કે લ્યુસી, શીલા અને બે છોકરાઓએ એ-૧ ને તેના ઘરમાંથી જતા અને

આવતા જોયા છે ત્યારે તેણે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮ ના નામનો ઉલ્લેખ તે વ્યક્તિઓમાંના એક તરીકે કર્યો ન હતો જેણે તેને એ-૧ ની મુલાકાત વિશે પણ જાણ કરી હતી. હાઈકોર્ટે આ સાક્ષીના પુરાવાને કાઢી નાખવા બદલ વિદ્વાન સેશન્સ જજની આકરી ટીકા કરી છે. તેણે ધ્યાન દોર્યું કે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮ એ એવું કહ્યું ન હતું કે તેણે ટોમીને કહ્યું હતું કે તેણે અભિનિનીને જોઈ છે. ઘણા લોકોએ ટોમીને જાણ કરી હતી કે તેઓએ ઘટના સમયે અભિનિનીને તેના ઘર પાસે ચાલતી જોઈ હતી. તેથી, તેના ભાઈને જાણ કરતી વખતે તેણે સામાન્ય રીતે જ જણાવ્યું હતું કે લ્યુસી શીલા અને બે છોકરાઓએ તેને તે વિશે કહ્યું હતું. કારણ કે તેને ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮ દ્વારા સીધી જાણ કરવામાં આવી ન હતી તેથી સંભવ છે કે તેણે કાં તો તે યોગ્ય ન માન્યું હોય અથવા તેની માનસિક સ્થિતિને જોતાં ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮ ના નામનો ઉલ્લેખ કરવાનું ભૂલી ગયા હોય. તેના પુરાવા નકારવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ અન્ય આધાર એ હતો કે તેના દ્વારા જોવામાં આવેલી મહિલાએ ચશ્મા પહેર્યા હતા પરંતુ સમગ્ર ન્યાયિક કાર્યવાહી દરમિયાન એ-૧ ચશ્મા પહેરેલી જોવા મળી ન હતી અને તપાસ અધિકારી દ્વારા એ-૧ ના ચશ્મા શોધવા માટે કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો. હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે આ કારણો વિફૂત હતા. તેણે અવલોકન કર્યું કે તપાસ અધિકારી માટે તેના ચશ્મા શોધવા બિલકુલ બિનજરૂરી હતા. તદુપરાંત, ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૪૬, ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૪૭ અને એ-૧ ના સૌથી મોટા બનેલી ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૫૦ ના પુરાવા સાબિત કરે છે કે એ-૧ વારંવાર ચશ્મા પહેરતી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮ ના પુરાવાને નકારવાના કારણો પર વિચાર કર્યા પછી હાઈકોર્ટે અવલોકન કર્યું: "સેશન્સ જજ ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮ ની મૂલ્યવાન જુબાની નકારવા માટે કોઈ કારણ શોધી રહ્યા હતા, અને જ્યારે તેઓ કોઈ સારું કારણ શોધી શક્યા ન હતા, ત્યારે તેમણે તેની જુબાની નકારવા માટે વાહિયાત વિચારોનો આશરો લીધો". તેના પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવા પર હાઈકોર્ટે શોધી કાઢ્યું કે તેમાં સત્યતાનો રણકો છે અને તેણે કોઈપણ શંકા વિના સ્થાપિત કર્યું કે એ-૧ સાંજે ૭.૪૫ વાગ્યાની આસપાસ ટોમીના ઘરમાંથી બહાર આવતી જોવા મળી હતી.

અમે એલીઅમ્મા (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૧૩) ના પુરાવાનો પણ ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ જેમણે જણાવ્યું છે કે સાંજે લગભગ ૭.૩૦ વાગ્યે જ્યારે તે અને એક કુંજમ્મા હોસ્પિટલથી પાછા ફરતા હતા અને ટોમીના ઘર પાસેથી પસાર થઈ રહ્યા હતા ત્યારે તેઓએ ટોમીના ઘરમાંથી કોઈ બાળકના રડવાનો અવાજ સાંભળ્યો હતો. બીજો કોઈ રડવાનો અવાજ સંભળાયો ન હોવાથી અને ઝરમર વરસાદ પડી રહ્યો હોવાથી તેઓ રોકાયા નહિ અને આગળ વધ્યા. બચાવપક્ષ દ્વારા આ સાક્ષીની કોઈ ઉલટતપાસ કરવામાં આવી ન હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેના પુરાવા પર અવિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો પરંતુ તેને કોઈ મહત્વ આપવામાં આવ્યું ન હતું. હાઈકોર્ટે યોગ્ય રીતે આને સંબંધિત સંજોગ ગણાવ્યો કારણ કે તે સાબિત કરે છે કે સાંજે ૭.૩૦ વાગ્યાની આસપાસ ટોમીના ઘરમાં કંઈક એવું બન્યું હતું જેનાથી બાળક જોરથી રડવા લાગ્યું. હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે આ સાક્ષીના પુરાવા સાથે આરોપીઓની હિલચાલ અંગેના અન્ય પુરાવા અને ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮ ના પુરાવા એ સ્થાપિત કરે છે કે એ-૧ સાંજે ૭.૦૦ વાગ્યા પછી ટોમીના ઘરે ગઈ હતી, કે મેરલી અને તેના બાળકોને સાંજે ૭.૩૦ વાગ્યાની આસપાસ મારી નાખવામાં આવ્યા હતા અને એ-૧ સાંજે ૭.૩૫ વાગ્યાની આસપાસ તે ઘરની બહાર નીકળતી જોવા મળી હતી. એ-૧, એ-૩ અને એ-૪ ની ત્યારબાદની હિલચાલ અંગે ફરિયાદપક્ષે ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષીઓ-૨૫, ૨૮, ૨૯ અને ૩૦ ના પુરાવા રજૂ કર્યા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમના પુરાવા પર પણ નજીવા કારણોસર અવિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો હતો. હાઈકોર્ટે ધ્યાન દોર્યું છે કે ઉક્ત કારણોને કેવી રીતે યોગ્ય અને પર્યાપ્ત ગણી શકાય નહીં. તેથી, તેણે ઠેરવ્યું કે તેમના પુરાવા પણ સ્વીકારવા લાયક છે.

ફરિયાદપક્ષ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલો આગામી સંજોગ એ હતો કે મેરલીને સાયનાઈડ આપતી વખતે, એ-૩ અને એ-૪ ને ઈજાઓ થઈ હતી એ-૩ ની ૨.૭.૧૯૮૦ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તેને તેની તબીબી તપાસ માટે ડૉ. અબ્રાહમ (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૬૦) પાસે લઈ જવામાં આવ્યો હતો. ડૉક્ટરને તેના જમણા હાથની આંગળીઓ પર ત્રણ ઈજાઓ જોવા

મળી હતી. જ્યારે ડૉક્ટરે તેને પૂછ્યું કે તેને તે ઈજાઓ કેવી રીતે થઈ, ત્યારે તેણે જણાવ્યું હતું કે "ગયા સોમવારની પહેલાના સોમવારે સાંજે ૭.૩૦ વાગ્યે મેરલીને ચૂપ કરવા માટે મેં તેનું મોં બંધ કર્યું ત્યારે બચકું ભરવાથી આ નાની ઈજાઓ થઈ હતી". ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આ પુરાવા પર એ આધાર પર અવિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે ડૉક્ટર દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર કાગળના સાદા ટુકડા પર હતું અને પ્રિન્ટેડ ફોર્મ પર ન હતું, કે તે પ્રમાણપત્રમાં કોઈ સીરીયલ નંબરનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને જ્યારે ૩.૭.૧૯૮૦ ના રોજ પોલીસ દ્વારા ત્રીજા આરોપીના ફિંગર પ્રિન્ટ લેવામાં આવ્યા ત્યારે તપાસ અધિકારીએ માત્ર ઘાના ડાઘ જોયા હતા જે દર્શાવે છે કે ઘા અગાઉ રૂઝાઈ ગયા હતા. એ-૪ ની ૫.૭.૧૯૮૦ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને જ્યારે તેને તબીબી તપાસ માટે ડૉ. વસંત કુમારી (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૬૪) પાસે લઈ જવામાં આવ્યો ત્યારે તેણે નોંધ્યું હતું કે તેની બે ઈજાઓ રૂઝ આવવાની પ્રક્રિયામાં હતી. ઈજાઓ વિશે પૂછવામાં આવતાં એ-૪ એ તેણીને કહ્યું હતું કે "સોમવાર, ૨૬.૩.૧૯૮૦ ના રોજ સાંજે લગભગ ૭.૩૦ વાગ્યે મેરલીના ઘરની અંદર, મેરલીને ડાબા હાથથી પાછળથી પકડીને રસોડામાં લઈ જતી વખતે મારી ડાબી કોણી અને જમણા હાથના બહારના ભાગમાં ઈજા થઈ હતી". ટ્રાયલ કોર્ટે તેના પુરાવા એ આધાર પર નકારી કાઢ્યા કે તેના દ્વારા જારી કરવામાં આવેલ પ્રમાણપત્ર પણ કાગળના સાદા ટુકડા પર હતું અને તેમાં કરવામાં આવેલ શેરો અલગ શાહીમાં હતો. હાઈકોર્ટે બંને આધારોને અયોગ્ય અને અપૂરતા માન્યા. તેણે નોંધ્યું કે તે સમયે જાણીતું હતું કે એર્નાકુલમ જિલ્લાની સરકારી હોસ્પિટલોમાં પ્રિન્ટેડ ફોર્મની અછત હતી. પ્રમાણપત્રો ડૉક્ટરો દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યા હતા, જેઓ આલ્વે અને પેરુમ્બાવુરની સરકારી હોસ્પિટલો સાથે જોડાયેલા હતા, જે બંને સમાન એર્નાકુલમ જિલ્લામાં આવેલા હતા. હાઈકોર્ટેને વધુમાં જાણવા મળ્યું કે એવું બતાવવા માટે કંઈ નથી કે ડૉક્ટરો પાસે ખોટા પ્રમાણપત્રો તૈયાર કરવાનું કોઈ કારણ હતું. તેથી, હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે ડૉક્ટરો અને તેમના દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્રો સાચા હતા. હાઈકોર્ટે એ પણ ઠેરવ્યું કે એ-૩ અને એ-૪ એ ડૉક્ટરોને જે કહ્યું તે સ્વીકૃતિ સમાન હતું; અને, તેથી, તેઓ પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય

હતા. હકીકતમાં ટ્રાયલ કોર્ટે પણ ઠેરવ્યું હતું કે તેઓ સ્વીકૃતિ હોવાથી ધ એવિડન્સ એક્ટની કોઈપણ જોગવાઈથી બાધિત નથી.

ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અવિશ્વાસ કરવામાં આવેલ આગળનો મહત્વપૂર્ણ સંજોગ એ હતો કે ૨૪.૬.૧૯૮૦ ના રોજ મહઝર (આંક ૫૭) હેઠળ ટોમીના ઘરમાંથી જન્ન કરાયેલા બે ગ્લાસ (એમ.ઓ. ૧ અને ૨) માંથી એક પર એ-૩ ના ફિંગર પ્રિન્ટ મળી આવ્યા હતા. તે બે ગ્લાસ પર જોવા મળેલા ફિંગર પ્રિન્ટની સરખામણી એ-૩ ના સ્વીકૃત ફિંગર પ્રિન્ટ સાથે કરવામાં આવી હતી અને એવું જોવા મળ્યું હતું કે એક ગ્લાસ પર જોવા મળેલા ફિંગર પ્રિન્ટ એ-૩ ના ફિંગર પ્રિન્ટ સાથે મળતા આવે છે. ટ્રાયલ કોર્ટે આ મહત્વપૂર્ણ પુરાવા પર એ આધાર પર અવિશ્વાસ કર્યો હતો કે તે છાપના અગાઉના ફોટોગ્રાફ્સ નિષ્ણાતને કોઈ નિશ્ચિત નિષ્કર્ષ પર આવવા સક્ષમ કરવા માટે પૂરતા સ્પષ્ટ ન હતા અને, તેથી, તે શંકાસ્પદ હતું કે ત્યારબાદના ફોટોગ્રાફ્સ મૂળ ફિંગર પ્રિન્ટના હતા કે કેમ. ટ્રાયલ કોર્ટે આ દષ્ટિકોણ અપનાવ્યો કારણ કે તેણે શોધી કાઢ્યું કે ફરિયાદપક્ષે એ સમજાવ્યું નથી કે ત્યારબાદના પ્રસંગે ફોટોગ્રાફ માટે તે છાપને વધુ સારી રીતે પુનઃવિકસિત કરવી અને વધુ સારા ફોટોગ્રાફ્સ મેળવવાનું કેવી રીતે શક્ય હતું. ટ્રાયલ કોર્ટનો એવો પણ મત હતો કે જોકે ફોટોગ્રાફ્સ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટની હાજરીમાં બીજા પ્રસંગે લેવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ તેમને વધુ મૂલ્ય આપી શકાય નહીં કારણ કે ગ્લાસ તપાસ અધિકારીની કસ્ટડીમાં રહ્યા હતા અને, તેથી, તે ગ્લાસ પર એ-૩ ના નવા ફિંગર પ્રિન્ટ દાખલ થવાની સંભાવના હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે તેમની અસલિયત અંગે એ આધાર પર પણ શંકા વ્યક્ત કરી હતી કે જ્યારે ફોટોગ્રાફ્સ લેવામાં આવ્યા હતા ત્યારે જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે એ જોવાની કાળજી લીધી ન હતી કે કેમેરામાં કોઈ લેન્સ છે કે કેમ. હાઈકોર્ટે આવો મત લેવા બદલ ટ્રાયલ કોર્ટની આકરી ટીકા કરી છે અને અમારા મતે તે યોગ્ય છે. બચાવપક્ષ દ્વારા એવું સૂચન પણ કરવામાં આવ્યું ન હતું કે તપાસ અધિકારી દ્વારા તે ગ્લાસ પર એ-૩ ના ફિંગર પ્રિન્ટ ફરીથી લેવામાં આવ્યા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટનું તારણ, તેથી, અનુમાનાત્મક પ્રકૃતિનું હતું. ફોટોગ્રાફ્સની કોઈપણ અસરકારક ઉલટતપાસની

ગેરહાજરીમાં તેનો પુરાવો કે તે બીજા પ્રસંગે વધુ સારા ફોટોગ્રાફ્સ લઈ શક્યો હતો તેને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી શકાયો ન હોત. આ નિર્ણાયક પુરાવાને એ આધાર પર બાજુ પર રાખવા પણ અયોગ્ય હતા કે એ-૪ ની કબૂલાત એવો ઉદ્દેખ કરતી નથી કે એ-૩ એ ફરીથી રસોડામાં જોવા મળેલા ગ્લાસમાંથી પાણી લીધું હતું. અમારા મતે, હાઈકોર્ટ આ પુરાવા પર આધાર રાખવામાં સાચી હતી જેના વિશે બીજું કંઈ દલીલ કરી શકાય તેમ ન હતું. તે પુરાવા ટોમીના ઘરમાં એ-૩ ની હાજરી સ્થાપિત કરે છે.

એ-૨ ની સંડોવણી સાબિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષે ગુજરનારની સોનાની ચેન (એમ.ઓ.-૯) અને તેના દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતીના આધારે રિકવર કરાયેલ પેરાટાફ અને એકાલેક્સનું મિશ્રણ ધરાવતી બોટલ (એમ.ઓ.-૪૪) ની રિકવરી પર આધાર રાખ્યો હતો. તે સાબિત થયું છે કે સોનાની ચેન ગુજરનારની હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે, જોકે, ઠેરવ્યું કે તે સાબિત થયું ન હતું કે એ-૨ એ તે ટેલિગ્રાફ વિભાગની પેટા-વિભાગીય કચેરીના સ્ટોર રૂમમાં છુપાવી હતી, જ્યાં તે કામ કરતો હતો. ઓફિસ વોચમેન (ફરિયાદીપક્ષના સાક્ષી-૮૮) અને બચાવપક્ષના સાક્ષી ડીડબલ્યુ-૩ ના પુરાવા પર આધાર રાખીને ટ્રાયલ કોર્ટ એ નિષ્કર્ષ પર આવી કે ચેન પોલીસ દ્વારા ત્યાં મૂકવામાં આવી હોય તેવું લાગે છે. ટ્રાયલ કોર્ટે એ પણ ઠેરવ્યું કે ચેન કાઢી લેવાની અને એ-૧ દ્વારા એ-૨ ને આપવાની અને એ-૨ દ્વારા તેને સ્ટોર રૂમમાં છુપાવવાની આખી વાર્તા "કોઈપણ ન્યાયિક વિશ્વસનીયતા માટે ખૂબ જ શંકાસ્પદ" હતી. તેમના પુરાવાઓની ઝીણવટભરી ચકાસણી પર હાઈકોર્ટને જણાયું કે વોચમેન અને ડી-૩ સહ-કર્મચારી હોવાને કારણે એ-૨ ને મદદ કરવા માટે એ-૨ ની રજા અંગેના પુરાવા બનાવટી બનાવ્યા હતા અને ખોટી રીતે જુબાની આપી હતી કે ૨૭.૬.૧૯૮૦ ના રોજ કેટલાક પોલીસકર્મીઓએ એ-૨ સાથે વોચમેનનો સંપર્ક કર્યો હતો અને તેને સ્ટોર રૂમ ખોલવાનું કહ્યું હતું અને અંદર ગયા પછી થોડા સમય પછી તેને છોડી દીધો હતો. હાઈકોર્ટે ફરિયાદપક્ષના પુરાવાઓ પર વિશ્વાસ કર્યો અને ઠેરવ્યું કે તેણે સફળતાપૂર્વક સ્થાપિત કર્યું છે કે સોનાની ચેન (એમ.ઓ.-૯) એ-૨ દ્વારા

તે જ્યાં કામ કરતો હતો તે સ્ટોર રૂમમાં વાયરના બંડલની નીચે છુપાવી દેવામાં આવી હતી અને પંચ સાક્ષીઓ સમક્ષ તેણે આપેલા નિવેદનના આધારે તે રિકવર કરવામાં આવી હતી. અમે અગાઉ ધ્યાન દોર્યું છે કે શા માટે ટ્રાયલ કોર્ટે પેરાટાફ અને એકાલેક્સનું મિશ્રણ ધરાવતી બોટલની રિકવરી પર વિશ્વાસ કર્યો ન હતો અને શા માટે હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો અયોગ્ય છે.

જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ એ-૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી કારણ કે તે સ્વૈચ્છિક અને સાચી ન હતી. તે મત લેવા માટે તેના દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો હતા - (૧) જ્યારે એ-૪ ને ૭.૭.૧૯૮૦ ના રોજ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા જ્યુડિશિયલ કસ્ટડીમાં રિમાન્ડ પર મોકલવામાં આવ્યો ત્યારે મેજિસ્ટ્રેટે એ નિર્દેશ આપવાનું યોગ્ય માન્યું હતું કે તેને આલ્વેની સબ-જેલમાં ન રાખવો જોઈએ કારણ કે અન્ય ત્રણ સહ-આરોપીઓ તે સબ-જેલમાં હતા અને આ દર્શાવે છે કે જો તેને અન્ય આરોપીઓ સાથે રહેવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોત તો તેણે કબૂલાત કરી ન હોત. (૨) એ-૪ ને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા પછી તરત જ કબૂલાત પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી. (૩) કબૂલાત પાછી ખેંચી લેતી વખતે અને સીઆરપીસીની કલમ ૩૧૩ હેઠળ તેની તપાસ દરમિયાન એ-૪ એ જણાવ્યું હતું કે તેને કબૂલાત કરવા માટે શપથ લેવડાવવામાં આવ્યા હતા અને પોલીસ દ્વારા તેને કહેવામાં આવ્યું હતું કે જો તે કબૂલાત કરશે તો તેનું રક્ષણ કરવામાં આવશે. (૪) જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે તેને પૂછ્યું ન હતું કે શું પોલીસ દ્વારા કબૂલાત કરવા માટે તેના પર દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું. (૫) જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે ૭.૭.૧૯૮૦ ના રોજ એ-૪ ને તેમની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા પછી તરત જ કબૂલાત નોંધવાનું શરૂ કર્યું હતું. (૬) એ-૪ સ્વેચ્છાએ કબૂલાત કરી રહ્યો હતો એવું માનવા માટે, મેમોરેન્ડમમાં દર્શાવ્યા સિવાય, જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે અલગથી કારણો નોંધ્યા ન હતા. (૭) કબૂલાત ઘણી લાંબી છે અને તેમાં ૨૦ પાના છે. (૮) ૭ તારીખ પછી એ-૪ વતી કરવામાં આવેલી પ્રથમ જામીન

અરજીને તેણે નકારી કાઢી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટના જણાવ્યા અનુસાર આ તમામ સંજોગો દર્શાવે છે કે એ-૪ જ્યારે ભય અને માનસિક ભાંગી પડવાની સ્થિતિમાં હતો ત્યારે તેણે કબૂલાત કરી હતી અને તેણે કબૂલાત કરી લીધા પછી પણ તે કસ્ટડીમાં હતો ત્યારે પોલીસના દબાણ હેઠળ હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે કબૂલાત સાચી ન હોવાનું માન્યું હતું કારણ કે તેને જણાયું હતું કે જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલી કબૂલાત અને તપાસ અધિકારી દ્વારા તેમની કેસ ડાયરીમાં તેના સંદર્ભમાં જે નોંધવામાં આવ્યું હતું તેની વચ્ચે કેટલીક વિસંગતતાઓ હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નીચેની અસંગતતાઓ નોંધવામાં આવી હતી:-

૧. કબૂલાતમાં એ-૪ એ જણાવ્યું છે કે પ્રથમ પ્રયાસ ૯.૬.૧૯૮૦ ના રોજ કરવામાં આવ્યો હતો જ્યારે કેસ ડાયરીમાં એવો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રથમ પ્રયાસ શરૂઆતમાં ૯ તારીખે અને પછી ૧૦ તારીખે કરવામાં આવ્યો હતો.

૨. કબૂલાત આંક પી-૪૦ માં મેરલીની ચેનનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી જોકે તે હકીકતનો કેસ ડાયરીમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૩. ચિત્રપ્પન પી-૨૭ ના નામનો ઉલ્લેખ આંક પી-૪૦ માં કરવામાં આવ્યો નથી પરંતુ તેનો ઉલ્લેખ કેસ ડાયરીમાં કરવામાં આવ્યો છે.

૪. મેરલીના હાથમાં ગ્લાસ તૂટવાનો ઉલ્લેખ કેસ ડાયરીમાં છે, તે કબૂલાતમાં જણાવેલ નથી.

ટ્રાયલ કોર્ટના મતે આ અવગણના સૂચવે છે કે એ-૪ ને કબૂલાત કરવા માટે મજબૂર કરવામાં આવ્યો હતો અને શીખવવામાં આવ્યું હતું.

હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે ટ્રાયલ કોર્ટે કબૂલાતને શંકાની નજરે જોઈ હતી. હાઈકોર્ટે એ પણ ઠેરવ્યું કે કેસ ડાયરીમાંના રેકૉર્ડ સાથે કબૂલાતની સરખામણી કરવામાં ટ્રાયલ કોર્ટે ગેરકાયદેસરતા આચરી છે અને તેના દ્વારા નોંધવામાં આવેલ નિષ્કર્ષ, તેથી, દૂષિત છે. અમારો મત છે કે હાઈકોર્ટ આ મત લેવામાં સાચી હતી. જો એ-

જ ને જ્યુડિશિયલ કસ્ટડીમાં રિમાન્ડ પર મોકલતી વખતે જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે તેને પોલીસ અને સહ-આરોપીઓથી દૂર રાખવાનું યોગ્ય માન્યું હોય, તો એ સમજવું મુશ્કેલ છે કે આવા નિર્દેશને એ સંજોગ તરીકે કેવી રીતે ગણી શકાય જે દર્શાવે છે કે કબૂલાત સ્વૈચ્છિક ન હતી. તે પણ સમજવું મુશ્કેલ છે કે ૭ તારીખે એ-૪ ને તેમની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા પછી થોડા સમયમાં જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે કબૂલાત નોંધવાનું શરૂ કર્યું હોવાના સંજોગ પરથી એવું અનુમાન કેવી રીતે કાઢી શકાય કે તે સ્વેચ્છાએ કબૂલાત કરી રહ્યો ન હતો. માત્ર એટલા માટે કે એ-૪ એ તેની કબૂલાત પાછી ખેંચતી વખતે અને સીઆરપીસીની કલમ ૩૧૩ હેઠળ તેની તપાસ દરમિયાન એવો આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેણે પોલીસના દબાણ અને બળજબરી હેઠળ કબૂલાત કરી હતી, તે ટ્રાયલ કોર્ટ માટે એવો નિષ્કર્ષ કાઢવો યોગ્ય ન હતો કે કબૂલાત સ્વેચ્છાએ કરવામાં આવી ન હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે એ સમજવું જોઈતું હતું કે આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યાના ચાર દિવસ પછી કબૂલાત પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી. ૭ તારીખથી તે જ્યુડિશિયલ કસ્ટડીમાં હતો ત્યાં સુધી લગભગ પખવાડિયા પછી તે જામીન પર મુક્ત થયો ત્યાં સુધી તેના દ્વારા આવી કોઈ ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હતી. માત્ર આક્ષેપ સિવાય રેકૉર્ડ પર એવી કોઈ સામગ્રી ન હતી જે દર્શાવે કે પોલીસે એ-૪ પર દબાણ કર્યું હતું અથવા તેને કબૂલાત કરવા મજબૂર કર્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટ કબૂલાતની લંબાઈને શંકાસ્પદ સંજોગ તરીકે ગણવામાં વાજબી ન હતી. કબૂલાત એ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા લેવાયેલા પગલાં, આરોપીને પૂછવામાં આવેલા પ્રશ્નો અને તેના દ્વારા આપવામાં આવેલા જવાબોનો સંપૂર્ણ રેકૉર્ડ હતો. હાઈકોર્ટે એ પણ ધ્યાન દોર્યું છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા અન્ય કારણો કેવી રીતે અયોગ્ય છે. ટ્રાયલ કોર્ટ સાથે સહમત થતાં કે જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ એ-૪ પાસેથી પૂછપરછ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા કે શું તેને વચન આપવામાં આવ્યું હતું કે જો તે કબૂલાત કરશે તો તેને તાજના સાક્ષી (approver) બનાવવામાં આવશે, હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે આ અવગણનાનું કોઈ મહત્વ નથી કારણ કે એ-૪ ને સ્પષ્ટપણે ચેતવણી આપવામાં આવી હતી કે જો તે કબૂલાત કરશે તો તેનો ઉપયોગ તેની સામે થવાની સંભાવના છે. હાઈકોર્ટ એ ઠેરવવામાં પણ સારી હતી

કે કેસ ડાયરી પર વ્યાપકપણે આધાર રાખવામાં ટ્રાયલ કોર્ટે ગેરકાયદેસરતા આચરી છે. તે ગેરકાયદેસર પ્રયાસના પરિણામે ટ્રાયલ કોર્ટને મળેલી અવગણનાઓ નાની હતી અને તે નિષ્કર્ષને વાજબી ઠેરવતી નથી કે કબૂલાત સ્વેચ્છાએ કરવામાં આવી ન હતી. કબૂલાત સ્વેચ્છાએ કરવામાં આવી છે તેવું માનવા માટે અલગ કારણો નોંધવા જરૂરી હતા તેવી કોઈ આવશ્યકતાની ગેરહાજરીમાં, ટ્રાયલ કોર્ટ માટે તેની અસલિયત પર શંકા કરવી યોગ્ય ન હતી કારણ કે મેમોરેન્ડમમાં સંતોષ નોંધવામાં આવ્યો હોવા છતાં કારણો અલગથી નોંધવામાં આવ્યા ન હતા. હાઈકોર્ટ તેથી એ-૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત પર આધાર રાખવામાં સાચી હતી.

ટ્રાયલ કોર્ટે આગળ ઠેરવ્યું હતું કે જો કબૂલાતને સ્વૈચ્છિક અને સાચી માનવામાં આવે તો પણ તેનો ઉપયોગ માત્ર એ-૪ સામે જ થઈ શકે છે અને અન્ય આરોપીઓ સામે નહીં. ધ એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૧૦ ના ધ્યાનમાં હાઈકોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટને આ મુદ્દા પર ખોટી હોવાનું જણાવ્યું, જે જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં એવું માનવા માટે વાજબી કારણ હોય કે બે અથવા વધુ વ્યક્તિઓએ કોઈ ગુનો કરવા માટે એકસાથે કાવતરું ઘડ્યું છે, ત્યારે આવી કોઈ એક વ્યક્તિ દ્વારા તેમના સામાન્ય ઇરાદાના સંદર્ભમાં કહેવામાં આવેલી, કરવામાં આવેલી અથવા લખાયેલી કોઈપણ બાબત, જ્યારે તેમનામાંથી કોઈ એક દ્વારા આવો ઇરાદો પ્રથમ વખત ધારણ કરવામાં આવ્યો હોય તે સમય પછી, તે કાવતરું ઘડનાર તરીકે મનાતી દરેક વ્યક્તિ સામે સંબંધિત હકીકત છે તેમજ કાવતરાના અસ્તિત્વને સાબિત કરવાના હેતુ માટે છે તેમજ તે બતાવવાના હેતુ માટે છે કે આવી કોઈ વ્યક્તિ તેનો પક્ષકાર હતી. હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે એવું માનવા માટે વાજબી કારણ હતું કે અભિમની અને અન્ય આરોપીઓએ એકસાથે કાવતરું ઘડ્યું હતું અને, તેથી, એ-૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતનો ઉપયોગ અન્ય આરોપીઓ સામે પણ થઈ શકે છે.

પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યા પછી હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા મોટાભાગના સંજોગો વાજબી શંકાની પેલે પાર

સાબિત થયા હતા, કે તેઓએ એક સંપૂર્ણ શુંખલા બનાવી હતી અને આરોપીઓ દ્વારા કોઈપણ માન્ય ખુલાસાની ગેરહાજરીમાં તેઓ એ નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જવા માટે પૂરતા હતા કે ચારેય આરોપીઓએ મેરલી અને તેના બાળકોના ખૂન માટે ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હતું અને રૂ.૩૬.૧૮૮૦ ના રોજ સાંજે ૭.૦૦ થી ૭.૪૫ ની વચ્ચે તેમનું ખૂન કર્યું હતું. તેથી, તેણે અપીલ મંજૂર કરી, આરોપીઓને નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ રદ કર્યો અને તેમને આજીવન કેદની સજા ફટકારી.

હાઈકોર્ટ સમક્ષ આરોપીઓ વતી જે રજૂઆતો કરવામાં આવી હતી તે જ રજૂઆતો અમારી સમક્ષ પણ કરવામાં આવી હતી. અમે તેમને નકારવા માટે હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો સાથે સંમત છીએ. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દરેક સંજોગ અંગે લેવાયેલ મત કેવી રીતે યોગ્ય ન હતો તે દર્શાવતી વખતે અમારા દ્વારા અન્ય કારણો અગાઉ જણાવવામાં આવ્યા છે. સાંજે ૬ થી ૭.૦૦ વાગ્યાની વચ્ચે ટોમીના ઘર પાસે એ-૧, એ-૩ અને એ-૪ ની હિલચાલ અંગેના પુરાવા, ટોમીના ઘરમાંથી જમ કરાયેલા ગ્લાસમાંથી એક પર એ-૩ ના ફિંગર પ્રિન્ટ મળી આવવા અને ઉપર જણાવેલ અન્ય સંજોગો સાથે એ-૪ ની કબૂલાત આરોપીઓનો ગુનો વાજબી શંકાની પેલે પાર સાબિત કરે છે.

કારણ કે અમને હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા મતથી ભિન્ન થવા માટે કોઈ સારું કારણ જણાતું નથી, આ અપીલ કાઢી નાખવામાં આવે છે.

અપીલ કાઢી નાખવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.